

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 6 października 2023 r.
(OR. en)

13632/23

LIMITE

JAI 1237
COPEN 337
RELEX 1115
IPCR 59
COJUR 49

NOTA

Od:	Prezydencja
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Nr poprz. dok.:	6458/23, 9315/23
Dotyczy:	Reakcja wymiaru sprawiedliwości i walka z bezkarnością w odniesieniu do zbrodni popełnionych w związku z rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie – Aktualna sytuacja

Delegacje otrzymują w załączeniu notę prezydencji dotyczącą wymienionego wyżej tematu.

Reakcja wymiaru sprawiedliwości i walka z bezkarnością w odniesieniu do zbrodni popełnionych w związku z rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie – Aktualna sytuacja

Prezydencja hiszpańska jest głęboko zaniepokojona ogromnymi skutkami rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie. Zgodnie ze ścieżką wytyczoną przez poprzednie prezydencje prezydencja hiszpańska pragnie przedstawić informacje na temat najnowszych inicjatyw podjętych na szczeblu europejskim w zakresie walki z bezkarnością; skoncentruje się przy tym na działaniach przeprowadzonych od czasu posiedzenia Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, które odbyło się 8–9 czerwca 2023 r.

Na posiedzeniu 29–30 czerwca 2023 r. Rada Europejska oświadczyła, że UE podtrzymuje swoje zdecydowane zaangażowanie na rzecz zapewnienia pełnego rozliczenia Rosji za wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie. Rada Europejska wyraziła zadowolenie z postępów w tworzeniu Międzynarodowego Centrum Ścigania Zbrodni Agresji przeciwko Ukrainie (ICPA). Rada Europejska podsumowała postępy działań na rzecz ustanowienia trybunału ds. ścigania zbrodni agresji przeciwko Ukrainie, z uwzględnieniem prac zrealizowanych na forum Grupy Głównej, i wezwała do kontynuowania tych prac. Z zadowoleniem przyjęła także utworzenie przez Radę Europy rejestru szkód spowodowanych agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy i zaapelowała o dalsze prace.

ICPA, mieszczące się w siedzibie Eurojustu w Hadze, oficjalnie rozpoczęło działalność 3 lipca 2023 r. Zostało zainaugurowane przez przewodniczącego Eurojustu, europejskiego komisarza ds. wymiaru sprawiedliwości, prokuratora generalnego Ukrainy, prokuratora Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK), asystenta prokuratora generalnego USA oraz minister sprawiedliwości Niderlandów. Faktyczne uruchomienie ICPA nastąpiło we wrześniu.

Za pośrednictwem ICPA Eurojust wspiera toczące się dochodzenia w sprawie zbrodni agresji. W skład ICPA wejdzie kilku pełnoetatowych prokuratorów ukraińskich i kilku niepełnoetatowych prokuratorów z państw członkowskich, które biorą udział we wspólnym zespole dochodzeniowo-śledczym badającym przypadki domniemanych najpoważniejszych zbrodni wagi międzynarodowej popełnionych w Ukrainie. Urząd Prokuratora Międzynarodowego Trybunału Karnego uczestniczący w tym wspólnym zespole¹ będzie również mocno angażował się w prace ICPA, aby zapewnić ścisłe powiązania między dochodzeniami. Organy Stanów Zjednoczonych współpracują z członkami zespołu dochodzeniowo-śledczego na mocy protokołu ustaleń, przekazując informacje i dowody za pośrednictwem tymczasowo oddelegowanej do Eurojustu specjalnej prokurator ds. zbrodni agresji. Niektóre państwa, zarówno państwa członkowskie nieuczestniczące w zespole, jak i państwa trzecie, zaproponowały zapewnienie wiedzy technicznej (np. w zakresie analizy wojskowej) lub środków finansowych. Eurojust i członkowie wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego są w trakcie określania dokładnych potrzeb i analizowania ram takiego wsparcia.

11 września 2023 r. na konferencji pt. „Ku sprawiedliwości dla Ukrainy: postępy w rozliczalności, łączenie dzieci z ich rodzinami oraz wspieranie odporności systemu wymiaru sprawiedliwości” ministrowie sprawiedliwości państw członkowskich i państw obserwatorów Rady Europy zebrali się w Rydze (Łotwa), by zająć się kwestią skutków rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie. Potwierdzili swoje zdecydowane zaangażowanie na rzecz sprawiedliwości i poszanowania prawa międzynarodowego oraz z zadowoleniem przyjęli utworzenie rejestru szkód spowodowanych agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy, ustanowionego na mocy rozszerzonego porozumienia częściowego Rady Europy. W konferencji uczestniczyli również europejski komisarz ds. wymiaru sprawiedliwości, przewodniczący Eurojustu i dyrektor Agencji Praw Podstawowych UE.

12 września 2023 r. konferencja uczestników rejestru szkód odbyła w Rydze swoje drugie posiedzenie, które poświęcono kwestiom finansowym i procedurze mianowania zarządu. Unia Europejska wniosła znaczący dobrowolny wkład w koszty związane z uruchomieniem rejestru, którego budżet jest finansowany z rocznych wkładów państw uczestniczących i wkładów dobrowolnych.

¹ 5 października 2023 r. uczestnikiem zespołu dochodzeniowo-śledczego został również Europol.

Prezydencja pragnie zwrócić uwagę na prace Eurojustu związane z prowadzoną przez tę agencję bazą dowodów najpoważniejszych zbrodni wagi międzynarodowej (CICED).

23 lutego 2023 r. Eurojust uruchomił nowo utworzoną bazę CICED. Ta odpowiednio zaprojektowana baza danych została utworzona do celów zabezpieczania, analizowania i przechowywania dowodów dotyczących najpoważniejszych zbrodni wagi międzynarodowej (ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości, zbrodni wojennych i przestępstw powiązanych). Umożliwia ona Eurojustowi wspieranie krajowych organów wymiaru sprawiedliwości w identyfikowaniu dowodów, które znajdują się w innym państwie, a mogą być istotne dla ich własnego dochodzenia.

Baza CICED znajduje się w kluczowym momencie – trwa trzeci etap jej budowy. Ponieważ funkcje bezpiecznego przechowywania i przekazywania informacji zostały już sfinalizowane, Eurojust pracuje nad wdrożeniem funkcji analitycznej, która latem 2023 r. zyskała aprobatę Europejskiego Inspektora Ochrony Danych. Dzięki tej funkcji analitycznej Eurojust będzie mógł poddawać otrzymane informacje dalszej analizie, ustalać powiązania między informacjami oraz przekazywać państwom członkowskim informacje zwrotne. Do listopada 2023 r. Eurojust zamierza zakończyć techniczną realizację komponentu analitycznego. Kwestią niezwykle istotną jest to, aby wszystkie państwa członkowskie, niezależnie od tego, czy uczestniczą we wspólnym zespole dochodzeniowo-śledczym, przekazywały dowody do bazy danych.

Postępy poczyniono również w odniesieniu do unijnych przepisów o naruszaniu unijnych środków ograniczających i o konfiskacie.

13 czerwca i 3 października 2023 r. przeprowadzono pierwszą i drugą turę rozmów trójstronnych w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy o konfiskacie i odzyskiwaniu mienia.

Jeżeli chodzi o wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie definicji przestępstw związanych z naruszeniem unijnych środków ograniczających, 12 lipca i 26 września 2023 r. przeprowadzono pierwsze rozmowy trójstronne.